

ST·OLAV

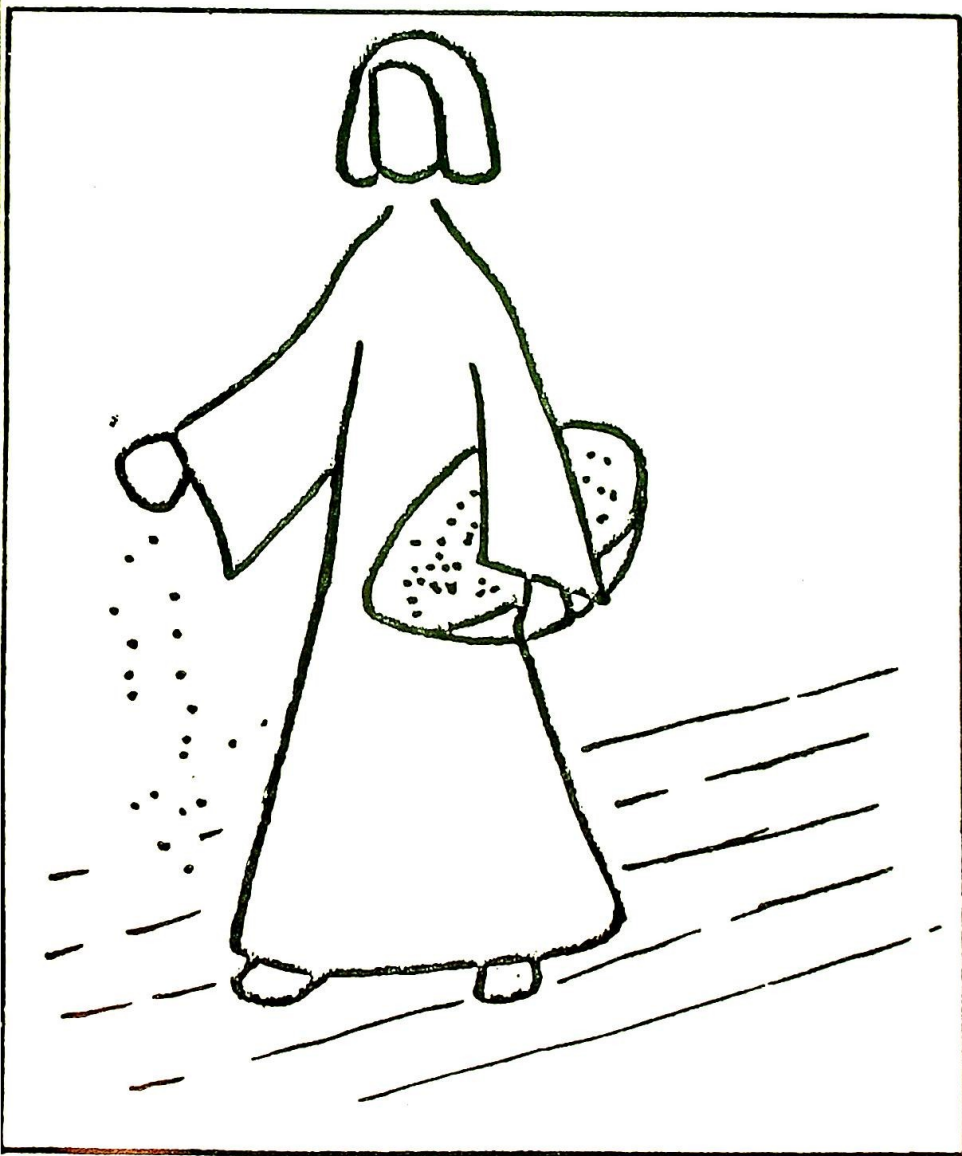
K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 4

93. ÅRGANG

29. FEBRUAR

1 9 8 1

**Kirkerett, Bibel og
psykologisk innsikt**

Samtale mellom
Gerhard Vranken
og Baby Johannessen

Når du skrifter

**Polens kirke i
1000 år**

Kirkeretten, Bibel og

Kirkeretten kommer man ikke utenom! dette slår katolske teologer fast gang på gang. — Orden i Herrens Hus er en betingelse for at det kan virke i overensstemmelse med sin hensikt. Men kirkeretten er trass i alt bare en menneskelig foreteelse og selvom man sikkert ikke kommer utenom dens betydning i dag heller, virker det som om den i visse forhold og i bestemte omgivelser kontrasterer og på mange måter kommer i konflikt med moderne menneskers oppfattelse av menneskelivet. St. Olav bringer her et intervju med Biskop Grans rådgiver i kirkerettslige spørsmål, pastor dr. theol. Gerard Vranken.

— Står kirkeretten over teologien? Kolliderer kirkeretten med Bibelen og det gudgitte?

— Det ligger en gal polarisering i spørsmålet, sier pastor Vranken raskt. Det dreier seg her om to sider av samme sak. I Bibelen tales det om et synlig samfunn. Et slikt synlig samfunn må nødvendigvis som andre samfunn også ha en juridisk struktur. Mennesker er utsendt for å samle mennesker.

— Likevel, pastor Vranken, virker det som om struktur og ånd, regler og kjærlighet, tørner sammen — og at strukturen i den romersk-katolske kirke har vært sterkere enn kjærlighetsånden?

— Det er her alltid snakk om et samspill. Og man må alltid spørre: Hvilken struktur tjener ånden? Det er jo derfor kirkeretten har innført det nye «Lack of due discretion» — mangelfull åndelig modenhet — i ekteskapsprosesser. Men i disse nye regler møter kirken mennesker i en for mange vanskelig og fastlåst situasjon med kjærlighet og omsorg.

— Jeg er klar over, fortsetter pastor Vranken, at mange sukker oppgitt over kirkens juridiske regler og bud og finner meget out of date. La meg derfor forklare dette noe mer inngående.

— I kirkens regler og bud kan vi skjelve mellom tre grupper. For det første påbud eller forbud som kan skifte i forskjellige kulturer og tider.

For det andre spesielle forskrifter som synes nødvendige for å verne om åndelige interesser, og for det tredje: Almengyldige, uforanderlige prinsipper, som kirken proklamerer og ikke kan forandre. I det første tilfelle dreier det seg om at kirkens bedømmelse rett og slett følger det som etter tid og sted er akseptert av almenheten, f. eks. som «sømmelig» eller «anstøtlig».

— Vi kan vel alle være enige om at dette ikke hører inn under de gudgitte bud. Men akkurat her har nok «moralens voktere» med eller uten mitra gjennom årene ofte løftet sine pekefinger. La oss håpe at den tiden er forbi i kirken.

— I den andre gruppen regler og bud, hvor det gjelder å verne om åndelige interesser, kan de blandede ekteskap nevnes som eksempel. Jeg skal si litt om det senere.

— I den tredje gruppen er vi inne på det område hvor kirken proklamerer almengyldige prinsipper — til etterfølgelse for alle katolikker.

— *Hvorledes kommer da nyere psykologisk innsikt i menneskesinnet inn i dette regelverk?*

— La det være helt klart at den oppmykningstendens som kan observeres i kirkens praksis, ikke gjelder de grunnleggende prinsipper i troen. Oppmykningen gjelder prinsippenes anvendelse. I det ligger at kirken bygger sin holdning på en større psykologisk innsikt i de nyanser som arv

og miljø, gemytt og sinnstilstand, kan forårsake i den konkrete bedømmelse.

— *I forhold til syndsbegrepet?*

— Ja, nettopp. Kirken spør i det gitte tilfelle om det her og nå foreligger en synd, og om denne synd virkelig er et helt frivillig, kaldt planlagt brudd med Gud, en «dødssynd». Der hvor man før i tiden fant «dødssynder» på løpende bånd blant de troende, dømmer man idag heldigvis mer nyansert.

— *Er det mulig å instituere en kirkerett som kan passe for katolikker over hele verden?*

— Den kodeks vi snakker om, gjelder bare for den vesterlandske kirkeavdeling. Slik var det også med den forrige. Den gjelder ikke for de orientalske patriarkater. De har alltid hatt sine egne tradisjoner, en annen liturgi og en mer desentralisert kirkelig praksis. Dette ble anerkjent av Det annet Vatikankonsil. Nå skjer det en større desentralisering i hele kirken, hvor alle biskoper får større ansvar.

— *Betyr det at kirkens rettsregler kan endres etter forgodtbefinnende av biskopene i de enkelte bispedømmer?*

— I detaljspørsmål skal de lokale biskoper avgjøre, og slik har det delvis vært også tidligere, forklarer pastor Vranken. Lokale regler er nødvendige i en verdensomspennende kirke. Kirken kan ikke skjære alle over én kam i juridiske spørsmål. Og akkurat dette blir nå utvidet ytterligere. Flere saker kan heretter overlates til konkret avgjørelse av de lokale kirkelige myndigheter. Vel å merke, de lokale bispekonferanser, ikke den enkelte biskop alene. Vår nordiske bispekonferanse får altså noe mer myndighet heretter.

— *Kommer spørsmålet om preste-*

psykologisk innsikt

Intervjuer Baby Johannessen

vigsel av gifte menn inn under kirkens regelverk?

— Sølbatet er ikke nedfelt i noen guddommelig lov. Det er et rent disiplinærspørsmål, og ble først fra det 4. århundre foreskrevet i den vesterlandske gren av kirken. Østkirken krever bare sølbat for biskoper.

— Så kirkeretten omfatter ikke bare ekteskapelige forhold?

— Corpus Iuris Canonici — kirkens lovbok — omfatter hele livet i kirken. I denne lovboken finnes alle kirkens spilleregler. De bygger på kirkens praksis. I og med at utkastet har vært til høring hos de enkelte bispekonferanser, skulle man jo tro at eventuelle skjønnsfeil er luket bort. Jeg tenker da på de sosiologiske etterlevninger fra tidligere tiders skikk og bruk.

— Hva da hvis kirkens rettsregler kolliderer med rettstradisjonen og rettsoppfatningen i det enkelte land?

— Da må Vatikanet inngå såkalte konkordater, hvor visse prinsipper blir nedfelt. F. eks. at kirken skal få drive sine egne private skoler, preste-seminarer osv. .

— Hvorfor har det tatt så lang tid å få revidert kirkens rettsregler? 20 år er lang tid!

— Det har riktignok tatt lang tid med dette revisjonsarbeidet. Men utkastet skulle som jeg nevnte, ut til høring hos alle bispekonferansene. Det tar tid.

— Innebærer endringer i kodeks at det er tatt hensyn til kvinnenes likestillingssituasjon i den vestlige verden? Kommer kvinnenes juridiske rettigheter i de enkelte land til syne i kirkens rettsregler?

— Ikke slik forventningene synes å ligge i spørsmålet, rett og slett for-

di det her gjelder regler for alle katolikker, uansett kjønn.

— Og spørsmålet om kvinnelige prester?

— Kirkens ledelse skal ta stilling til spørsmålet om hvorvidt ordinasjon av kvinner til prester er mulig etter åpenbaringskildene, og i tilfelle om det da er ønskelig eller påkrevet ut fra ulik utvikling i samfunnsstrukturene. Her foreligger det allerede uttalelse fra Den Pavelige Bibelkommissjon som ikke ser noen absolutt hindring i Pauli ord, som er betinget av datidens sosiale miljø.

— Ser kirken på utenomekteskapelige barn som «ekte» barn?

— Begrepet «ekte barn» er en levning fra tidligere tider forbundet med datidens arverettsspørsmål. Ifølge kodeks er alle barn ektefødt, hvis de er født i et forhold som er eller holdes for et ekteskap. Også utenomekteskapelige barn blir døpt i kirken. Men etter norsk lov har den katolske sogneprest ikke rett til å føre farens navn på dåpsattesten, når foreldrene ikke er gift med hverandre, medmindre det foreligger attest fra bidragsfogden om vedkjennelse av farskapet.

— Tilbake til vårt eget anliggende — ekteskapet og dets plass i kirkens rettsregler?

— La meg da først nevne at vi må følge norsk lov og praksis i alle tilfelle når det gjelder ekteskapsinngåelse blant norske katolikker. Presten opptrer da som vigselmann, som prøver ekteskapsvilkårene, istedenfor som tidligere å sende inn lysing. Denne prøvingen er mer en menneskelig sak, mens lysingen var formalisme.

— Slik er det også innenfor den kirkelige forberedelse. Presten samtaler med brudefolkene.

— Ved alle ekteskap, fortsetter

Vranken, også de blandede ekteskap hvor bare den ene part tilhører kirken, skal presten presisere følgende kirkerettslige regler: Ekteskapets uoppløselighet («inntil døden skiller dere ad»), ekteskapets enhet (monogami), ekteskapets hovedformål (personfellesskap og barn) og at ekteskapet inngås *frivillig* og uten betingelser. Ved inngåelse av blandet ekteskap er det en absolutt forutsetning for dispensasjonen at den katolske part erklærer at han/hun vil være trofast mot sin katolske tro og vil gjøre sitt beste for at eventuelle barn skal bli døpt og oppdradd i den katolske tro.

— Hva så hvis et ekteskap går i stykker? Det er her noen av oss legfolk finner at kirkens rettsregler er ganske urettferdige sett i relasjon til vanlig ekteskapslovgivning. Og dessuten: Sett i relasjon til evangelienes kjærlighetsbud. Kommentar?

— Det er ganske sikkert riktig å stille spørsmålet om hvilken sosial-pastoral omsorg kirken viser fraskilte, sier pastor Vranken, særlig når vi vet at ikke så få ekteskap går i stykker, også blant katolikker. Den lovbestemte «megling» kommer som oftest for sent.

— Kirkens regler er harde, sies det ofte. Men ekteskapets uoppløselighet hører kirkens forkynnelse til. Kirken mener at ubetinget livsvarig troskap følger av kjærlighetens totalitetskrav. Imidlertid kan det noen ganger være grunnlag for en kirkelig ekteskapsprosess for å oppnå en *ugyldighets-erklæring*. Det dreier seg altså ikke om en *opplosning* av ekteskapet, men om en bevisføring for at ekteskapet fra første stund har vært ugyldig.

— *Hvem avgjør dette?*

— I første instans bispedømmets domstol, deretter kreves en likelydende avgjørelse i annen instans (erkebispedømme eller et annet bispedømme). Hvis en videre appell blir nødvendig, sendes saken til den såkalte Rota i Roma. Ved disse domstolene kan prosessene nå føres med bare saksøkerens eget utsagn som grunnlag. Tidligere måtte det ofte foretas omfattende vitneundersøkelser i domstolene.

— *Mange mener at rike «kjendiser» bare kan engasjere dyktige advokater for å få en avgjørelse i sin favør?*

— Hvert år publiseres statistikk over hvor mange saker som er blitt behandlet, hvor mange med fri retts hjelp og hvor mange med privatengasjerte advokater, og det viser seg at avgjørelsene for og imot ekteskaps ugyldighet er temmelig nøyaktig 50-50 i begge tilfelle.

— *Men, pastor Vranken, dette er jo å gå som katten rundt den varme grøten. Sett nå at en skilt katolikk ikke oppnår en slik ugyldighetserklæring, ja, kanskje ikke ønsker en så absolutt avvising av sitt tidligere ekteskap hvor det kan være barn involvert, men allikevel ønsker å gifte seg igjen og vil fortsette som trofast lem i kirken, hva da? Et menneskeliv og et liv som kristen er vel mer enn bare ekteskapet?*

— La det være helt klart at et nytt kirkebryllup da ihvertfall er utelukket. Det kan høres brutalt og føles nok slik av den dette rammer. Men et slikt nytt kirkebryllup ville stå i direkte motsetning til kirkens forkynnelse om kjærlighetens vesen og totalitære krav om troskap «inntil døden skiller dere ad». Derfor gjelder dette selv om det er den ikke-katolske part som er skilt og ønsker å gifte seg med en katolikk.

— *Kan kirken da tolerere at en katolikk lever i en ny forbindelse uten kirkelig vielse?*

— Har man borgerlig vielse eller lever man i et såkalt «papirløst» for-

Den nordiske kirkerettskommisjon med biskop Paul Verschuren i spissen. Ytterst til høyre pastor Vranken.

hold, dreier det seg om et ufullstendig, ikke-sakramentalt ekteskap.

— *Hvilket for katolikken innebærer?*

— At vedkommende ikke kan gå til alters i en katolsk kirke, utdyper pastor Vranken. Dette spørsmålet har vært diskutert og diskuteres fremdeles i kirken, — hver sjelesørger føler jo hvor alvorlig dette kan være. Men som St. Olavs lesere vil huske fra referatet om bispesynoden siste året, fastholder pave Johannes Paul II at fellesskapets sakramenter bare kan gis til dem som følger fellesskapets spilleregler.

— *Med andre ord: Kirken støter på grunn av et regelverk fra seg mennesker som vil forbli dens praktiserende lemmer — i dette tilfelle mennesker som kanskje har tunge tider bak seg og har funnet nytt fotfeste i et nytt godt kjærlighetsforhold? Som kanskje endog var nødvendig for å gi barn av tidligere ekteskap et trygt og godt hjem, et familieliv?*

— Her må det presiseres at disse personer ikke blir «utstøtt» av kirken! De har bragt seg selv i en situasjon hvor de bare kan være passive medlemmer i nadverdfellesskapet. Men kirken skal med forkynnelse og pastoral omsorg hjelpe disse trossfeller og deres familie så godt som mulig.

Og kirken er i dette tilfelle ikke bare prester og klosterfolk. Her har dere legfolk såmenn også en forpliktelse innenfor fellesskapet i kirken til å vise hjertelag og ikke på fariseisk vis snu ryggen til.

— *Kan da disse personer heller ikke gå til skrifte og få sin synd tilgitt?*

— Å få sin synd tilgitt, er en sak som avspiller seg mellom den angrende synder og Gud. Noe annet er å få denne tilgivelsen bekreftet i sakramentet ved presten som fellesskapets representant.

— *Hva da med en «uskyldig» ektefelle som er blitt forlatt?*

— Her ser vi at det igrunnen ikke dreier seg om skyld, forlatt skyld eller ikke skyld, forklarer pastor Vranken. Poenget er at et menneske bare én gang i sitt liv foran Guds alter kan love absolutt troskap inntil døden.

— *Er da den angjeldende katolikk nødt til å leve i et ikke-sakramentalt og altså for vedkommende ufullstendig ekteskapelig forhold?*

— Det er tydelig at vi befinner oss i en kultur hvor seksualitet er i høysetet. Vi må vokte oss for en uriktig overdimensjonering av seksuell aktivitet, — jeg merker at der er under-

(Forts. side 14)

REDAKSJONELT:

Det moderne pavedømmets betydning i verden i dag

Det har blitt sagt meget om pavedømmet i tidens løp både fordelaktig og mindre fordelaktig. Begge synsmåter har sikkert hatt sin berettigelse, og har vært avfødt av den gitte historiske situasjon. At det personlige ofte har spilt en temmelig stor rolle er nok også en sikker sak.

Ser vi på pavedømmet i nyere tid, må en vel medgi at dets betydning i større sammenheng nok har hatt en nedadgående tendens. Dette henger sikkert sammen med mange ting, ikke minst menneskets forhold til kvalitative verdier.

I tidligere tider så man vel på pavedømmet som en slags gudinnsett autoritet som måtte kunne avgjøre selv de minste småting til beste for mennesket fordi man nå engang antok at biskopen i Roma var det menneske som sto Vårherre allernærmest. Og så var det ovenikjøpet temmelig likegyldig hvem den mann var som inntok dette høye embede.

Det er nok ganske få eller ingen som tenker i de baner i dag og derfor virker det oppsiktsvekkende når det fra tid til annen pekes på pavedømmet som en mulig instans for å løse visse problemer eller konflikter i tiden. Nå må det vel i sakens natur her innskytes at de fleste er klar over at paven i Roma naturligvis har mulighet for kontakter på områder hvor alminnelige mennesker må gi tapt, og derfor skal man vel heller ikke undres over at paven ofte mottar henvendelser om de særreste ting i denne verden. Vi vet alle at hvis paven skulle ta seg av alle de saker som kommer inn til Vatikanets kontorer, så var det sikkert bruk for adskillige motpaver.

På den annen side så må man vel også se pavestolens betydning i dag nettopp ut i fra en slik synsvinkel. De fleste mennesker i denne verden, katolikker eller ikke, er klar over at i dag blir man ikke pave medmindre man har helt spesielle forutseneringer for det.

Den tid er forhåpentlig forbi for alltid hvor det var politiske faktorer som avgjorde hvem apostelens etterfølger skulle være. Og det er sikkert heller ingen som håper at biskopen i Roma skal være en mann med forbindelser i den kriminelle underverden. De siste hundre år har vist verden at den mann som skal utføre den jobb å være pave, må være en mann verden kan regne med og en mann hvis avgjørelser man regner med. Den mann som skal sitte der må være en mann som er i besittelse av menneskelige kvaliteter av en slik grad at det regnes med ham også utenfor den katolske kirkes områder.

Det kan sies mye om samenes kamp i nord, og det kan synes latterlig at det nå skjer en direkte henvendelse til pavestolen som synes å gå i de norske parlamentarikeres disfavor. På den annen side må man vel medgi at det finnes noen som brenner for denne saken og som kjenner problemet på kroppen. Det skal selvfølgelig ikke her tas videre stilling for eller imot dette. Vi skal bare notere at samenes henvendelse til Roma også vitner om at pavestolens betydning i dag på ingen måte bør undervurderes når det er tale om kvalitativt menneskelige problemer. Og man kan kanskje lære av dette at en henvendelse til paven i Roma er ikke mindre enn en henvendelse til hele verden og et rop om gjensidig solidaritet og forståelse.

Svend Aage Rasmussen

Når du skriver

Av Brian McNeil

Ta imot den Hellige Ånd! Der-
som dere tilgir noen deres syn-
der, da er de tilgitt. (Johs. 20: 22-23).

Disse ord danner det skriftlige grunnlag for botens sakrament, som engang var noe som katolikker tok for helt gitt som en del av deres religiøse liv, men som i dag er årsak til mange problemer.

Roten til de problemer som jeg skal ta opp her er den nokså diskuterte balanse mellom teologi på den ene side og psykologi på den annen, når talen faller på tilgivelsens sakrament. — Når et barn blir døpt, er det ingen som spør etter dets psykologiske tilstand, men hvis et voksent menneske går til skrifte, er de psykologiske faktorer av stor betydning. Jeg skal her kort si noe om fem spørsmål som ofte trenger seg frem.

(1) *Hvordan skal jeg skrifte?* — Noen katolikker foretrekker anonymiteten i en skriftestol i kirken. Mens andre mener at dette forhold er likegyldig og en flukt fra den modne utfordring som det å stå ansikt til ansikt med en prest må være. Et praktisk svar på dette må så være at begge former har deres verdi og man må velge den metode som hjelper den enkelte nettopp i dag. En må aldri bekymre seg om at andre kaller en «konservativ» eller progressiv. Bare svar på Guds kall ut ifra den måten som du synes er riktig i det gitte tilfelle. Men hvilken metode du enn vil foretrekke, så vær sikker på (a) at du aldri kritiserer den annen metode, og (b) at du er klar over at i morgen kan Gud tale til deg på en annen måte enn han gjør i dag.

(2) *Skal jeg alltid gå til den samme prest?* — Det må igjen være en helt klar og grunnleggende frihet på dette område. Vanligvis går vi til den samme lege, men engang imellom er det nødvendig å konsultere en annen.

Enten fordi vi kanskje er ute på reise eller fordi vi trenger hjelp fra en spesialist. Hvis man prøver å bygge opp et åndelig forhold til en prest i skriftestolen gjennom lengere tid, vil han avgjort kunne forstå ens åndelige situasjon langt bedre enn en fremmed. Han vil vite hvordan han kan hjelpe meg fordi han forstår den situasjon som ligger bak det jeg forteller.

(3) *Hvor ofte skal jeg gå til skrifte?* — Det er aldri bra å gå til ytterligheter. — Det ville være galt hvis man gikk til skrifte hver dag, og hvis man aldri gikk i det hele tatt. —

Man skal gå så ofte som man kjenner seg dratt til å gjøre bruk av sakramentet. Det finnes ikke noe påbud eller regel som sier noe om hvor ofte man i det hele tatt skal gå til skrifte. Noen ganger i løpet av ditt liv vil du sikkert gå til skrifte nokså ofte, mens du i andre perioder kanskje vil gå mer uregelmessig. Vær helt fritt stillet i forhold til din åndelige situasjon: gå til skrifte eller la det være. Hvis man har en prest som man regelmessig skriver for, bør han vite litt om hvilke intervaller som passer for den enkelte. Sakramentet er Guds tilbud til oss. Han presser oss ikke til å gjøre bruk av det, men innbyr oss til å komme til ham.

(4) *Hva skal man gjøre hvis man finner man alltid skriver de samme synder?* — Det synes som om det ville være klart at du skulle la være med å skrifte noe inntil du hadde funnet noen nye synder som du kunne komme frem med . . . , men det er ikke den helt riktige løsning.

For de fleste av oss finnes det synder som er særlig synlige i vårt liv. Det er den kanskje ubevisste, men allikevel smålige avvisning av Guds kjærlighet som vender oss bort fra Hans ansikt. Ikke bare de store dramatiske ting som for eksempel mord.

Vi kan faktisk sammenligne oss selv med noe i retning av en slags fin platespiller som man må rengjøre hele tiden for at støvet ikke skal forstyrre gjengivelsen. Det støv som jeg tørret av i dag er ikke så forskjellig fra det jeg tørret av i går eller det støv jeg skal fjerne neste uke. Men vekk skal det!

Det er det vi bruker skriftemålet til. — Botens sakrament renser oss så vi kan tjene Gud enda bedre. Kanskje vet jeg litt om at jeg vil gjøre de ting i morgen som jeg skriver i dag (sladre (!), være upålitelig eller doven), men det er ikke så viktig, det er ikke i morgen det dreier seg om, *det er i dag* jeg ønsker å be om Guds tilgivelse for de små ting som nettopp skiller meg fra ham. Og litt etter litt vil grenene fra Hans nåde arbeide inne i oss så vi får styrke til å tjene Gud som vi bør gjøre det.

(5) *Hva skal man så gjøre hvis man får noen råd som ikke passer?* Det er det selvfølgelig fare for hvis man skriver for en prest som man ikke kjenner. Ikke alle prester har evner og nådegave til å kunne hjelpe gjennom dette sakrament. Likesom man heller ikke kan forlange at alle prester har evner til å kunne preke bra. Men det er et teologisk faktum at du ikke skriver for presten, *men gjennom ham for Gud*. Hvis du får noen praktiske råd som din egen forstand og din egen samvittighet sier deg er tøv, så blås i dem! Du er stadig vekk i nådens stand.

Selvfølgelig bør du ikke avstå fra prestens råd fordi du nærmest synes de er vanskelige å etterkomme! Men hvis du etter å ha tenkt deg godt om allikevel sier nei takk til prestens råd, så la være med å kjenne deg full av skyld og synd. Du har også fått den

(Forts. side 14)

Når et vitnesbyrd ikke lager overskrifter

Av John Bluck

Spørsmålet om internasjonal kirkelig støtte til religiøse opposisjonelle i Sovjetunionen kommer og går som et utslett på den økumeniske bevegelsens hud. Det er en kilde til stadig irritasjon for vestlige medlemskirker, det synes aldri å bli tilfredsstillende leget og flammer lett opp igjen til en alvorlig lidelse.

De nye tilfellene som angår troende russiske kristne — hvor den mest kjente er pater Gleb Jakunin — har vakt betydelig kirkelig interesse de siste månedene, selvom tiltalene strengt tatt ikke dreier seg om religiøse forbrytelser. Jakunin, for eksempel, ble funnet skyldig i «antisovjetisk agitasjon og propaganda».

Men, etterhvert som rettssakene skrider fram, og ofte medfører harde dommer, stilles spørsmålet igjen og igjen til Kirkenes Verdensråd: hva gjør dere med dette?

Ikke mye, om noe i det hele tatt, har vært standardsvaret hos mange kirkemedlemmer i vest, særlig i Storbritannia. Deretter følger en underlig samling forvrengninger, som konkluderer med at siden KV ikke kan uttale seg på samme måte som en nasjonal kirke, så bryr det seg ikke om disse forholdene på samme måte heller. Det utvikler seg etslags moralsk hinderløp, der verdi måles ved antallet offentlige uttalelser som sendes ut.

Uheldigvis for avislesere kan man sjelden noe sted måle den virkelige effekten av forhandlinger og mellomkomster for kristne som har det vanskelig, i graden av offentlighet. Faktisk er ofte det motsatte tilfelle. Jo mer bråk på utsiden, desto mindre ekte forandring på innsiden.

Sammenhengen er alltid komplisert. Avgjørelsen om å gå ut med en offentlig uttalelse, be om privat sam-

tale eller skrive et privat brev avhenger helt og holdent av situasjonen i hvert enkelt tilfelle.

Uansett blir dette likevel til syvende og sist et spørsmål om ansvar. KV har seks medlemskirker i Sovjetunionen, tre ortodokse, to lutherske og Unionen av evangeliske kristne baptister. Og KV er ansvarlig overfor disse kirkene for hva det sier og gjør, ikke bare når det gjelder brev og møter, men liv, eiendom og — framfor alt — selve kirkens vitnesbyrd.

Dette ansvars- og tillitsforholdet overfor en medlemskirke er alltid den viktigste faktoren når KV skal ta stilling til hva som skal sies og gjøres.

Dette betyr at den rollen KV spiller — og den rollen en nasjonal kirke eller et nasjonalt kirkeråd, uten medlemmer fra Sovjetunionen, spiller — er svært forskjellige. Hverken KV eller dets nasjonale søsterorganer har vært flinke til å forklare disse forskjellene. Det at situasjonen er så sammensatt fører til tilbakeholdenhet og til slutt utmattelse. Forklaringer som kunne kommet, kommer ikke, og misforståelsene vokser.

Dette er grunnen til at det siste brevet fra KV til metropolitten Juvenalij er så viktig. Ikke for det nye brevet sier, men for det gamle som det klargjør.

Helt siden kirkene i Sovjetunionen begynte å komme med i KV for 20 år siden, har det foregått en lang, og ofte smertefull, økumenisk samtale.

Denne samtalen har utviklet seg. Den omfatter vanskelige saker, den fører til resultater og under marsjen har kirkeledere i Sovjetunionen blitt ekte deltagere i det gi- og ta-forholdet som det mellomkirkelige fellesskapet utgjør. Deres måte å forstå alt fra forholdet kirke/stat til evig liv på,

bygger på et overraskende annerledes perspektiv enn hos resten av det økumeniske fellesskapet.

Men, jo sterkere dette fellesskapet blir, desto mer åpent og direkte kan det ta opp sine vanskeligheter og vedkjenne seg sine begrensninger. På KV's verdenskonferanse for misjon og evangelisering i Melbourne i Australia tidligere i år, endte for eksempel en meget hard debatt om politiske stridsspørsmål med denne erkjennelsen:

«Det er noen land og folk vi ikke våger å nevne navnet på, av den enkle grunn at en slik offentlig identifikasjon her på konferansen kan sette mange av våre brødres og søstres stilling — og til og med liv — i fare. Noen av dem deltar her på konferansen. Derfor bekjenner vi at vi ikke er i stand til å være så profetiske som vi burde være...»

Det finnes en lang liste over land KV er urolig for, som denne uttalelse angår. Chile og Iran er to aktuelle eksempler. Men, også når vi tar for oss Sovjetunionen spesielt, er ikke sporene den tausheten som noen kritikere ynder å beskrive.

KV's mellomkomster begynte i 1962, bare ett år etter at de ortodokse kirkene i Sovjetunionen gikk med i rådet, med et brev som spurte om forholdene for et kloster i Ukraina.

Rådslagninger, protester, uttalelser og støtteerklæringer har regelmessig fortsatt å komme gjennom disse to tiårene. De har gått til kirkelige og statlige myndigheter, de har handlet om forholdene i navngitte bispedømmer og institusjoner, og de har kommet på vegne av personer som den fengslede baptistlederen Georgij Vins, den ortodokse forfatteren Solsjenitsyn og en rekke andre, mindre kjente personer og saker.

Men, alltid når det dreier seg om religionsfrihet må dette spørsmålet besvares: er mellomkomsten fra utenlandske organer som KV mer til hinder enn til hjelp for vitnesbyrdet fra hele kirken og de mer enn 50 millioner troende i Sovjetunionen?

Det er denne veldige, navnløse forsamlingen av troende, og troverdigheten i deres vitnesbyrd, som kirkelederne i Sovjetunionen setter øverst når de vurderer hvordan de skal ytre seg.

For det kirke/stat-forholdet de arbeider under er ennå skjørt, selvom kirkenes bevegelsesmuligheter har økt betydelig og deres medlemskap i KV har bidratt til dette. Den offentlig velsignede forfølgelsen fra tidligere tider har avtatt, men betydelige spenninger er fortsatt til stede når en ateistisk stat møter en tro som nekter å forsvinne.

I denne sammenhengen er det vanskelig å følge opp enkeltsaker. Statlig innblanding i saker, som i pater Jakunins tilfelle, som allerede har vanskelige personlige forhistorier i forhold til kirkeledelsen, gjør det enda vanskeligere å avgjøre hvor det kirkelige slutter og det statlige overtar.

En Reuter-melding fra rettssaken mot pater Jakunin sa for eksempel at representanter for Den russiske ortodokse kirke vitnet mot den tiltalte presten, selvom ingen journalist slapp inn i rettssalen.

Brevet fra KV til metropolitten Juvenalij gjentar kirkens dementi av denne meldingen. Men, denne sammenblandingen av kirke og stat vil være der inntil flere medlemmer av det økumeniske fellesskapet blir med på å gjendrive slike meldinger.

Det vil ikke skje før dette fellesskapet blir sterkere. I det nåværende internasjonale klimaet, preget av øst/vest-truselens stereotype svart/hvitt-tenkning, er det vanskeligere enn noen gang for nasjonale kirker å utfordre de herskende slagordene, og ta til orde for tillit og støtte til sine kirkelige motparter i Sovjetunionen. Ett bemerkelsesverdige unntak fra den-

ne handlingslammelsen er de to Geneve-rundene med amerikansk-sovjetiske samtaler om fredsspørsmål, til tross for at den kalde krigen fryser til igjen.

Inntil det mellomkirkelige fellesskapet får en klarere og mer tillitsfull forståelse av sine egne medlemsbetingelser, vil sammenblandingen av evangeliets verdensvide ansvar og nasjonale utenrikspolitiske mål fortsette.

Men, det står mer grunnleggende ting på spill i denne debatten om hvordan vi best kan hjelpe de opposisjonelle i Sovjetunionen. (KV har forøvrig ennå ikke blitt bedt om å gå imellom på vegne av andre typer «opposisjonelle», som kvinnelige prester i Storbritannia eller homofile prester i USA, for eksempel.)

Dette mer grunnleggende står på spill er kvaliteten i og framtiden for dette mellomkirkelige fellesskapet av gjensidig kritikk og støtte. På det punktet er bevisene oppmuntrende. Fordi, på måter som ofte ikke kan sees fra utsiden har dette fellesskapet hatt en oppsiktsvekkende vekst i løpet av de 20 årene kirkene i Sovjetunionen har vært med.

Kvaliteten i dette fellesskapet er det viktigste målet på økumenisk effektivitet. Ikke bare for troende som har det vanskelig, men for hele spekteret av saker på kirkenes dagsorden.

Saker blir tatt opp som ingen våget å nevne bare for 10 år siden. Og konsultasjoner foregår i økende åpenhet og gjensidig tillit. Som grunnlag for og drivkraft i denne framgangen ligger den overbevisningen at de sovjetiske kirkene oppriktig ønsker å bli

værende i det mellomkirkelige fellesskapet.

Dette ønsket har blitt satt alvorlig på prøve. Men til og med etter generalforsamlingen i Nairobi, da spørsmålet om de opposisjonelle gjorde forholdet anstrengt, sluttet Den russiske ortodokse kirkes offisielle svar, på 13 tettekrevne sider, med dette budskapet til «våre brødre og søstre» i KV: «Vi akter å holde sammen».

Den overbevisningen kan vise seg å være det beste av alle håp for de kristne som lider for sin tro i Sovjetunionen.

Kirkens Informasjonstjeneste

KARDINAL HUME SAVNER EN KONE?

Kardinal Basil Hume i London som er primas for den katolske kirke i England, har mangel på en kone «til bistand og hjelp, en som man kunne snakke med fortrolig og intimt om de ting som uroer». Hume sier dette i en fjernsynsfilm som skal vises i Storbritannia den 24. februar.

Kardinal Hume forsvarer i programmet sølibatet for prester i den katolske kirke, men innrømmer at «det finnes tider da det hadde vært storartet å ha en kone».

Blant de dokumenter som Det annet Vatikan-konsil utga er det foruten de rent liturgiske, dekretet om økumenismen og religionsfriheten, som erkebiskop Lefebvre sier nei til. Det siste også p.g.a. de positive ord om jøder.

Brød og stener

Redning av en kulturell arv

Brød og stener — hvilken sammenheng? Mange er forbauset over å høre at matrasjoner har hatt noe å gjøre med redningen av Philae-monumentene i Øvre Egypt. Men faktisk er det få som har lest om denne spennende redningsaksjonen, som vet at et betydelig bidrag til utgiftene har vært i form av matrasjoner til arbeidsstyrken, i alt til en verdi av 6,5 millioner dollar.

På den hellige øya Philae — kjent som Nilens perle — ble templene som var viet gudinnen Isis og andre monumenter satt delvis under vann allerede da den første Assuandammen ble bygd i 1902. Da den andre store demningen ble bygd i slutten av 1960-årene, var de truet av fullstendig oversvømmelse.

Templene er nå blitt demontert på øya Philae og gjenoppbygd med omhu og presisjon i nøyaktig samme oppstilling på et spesielt istandsatt sted på øya Agilkia omtrent 600 meter unna.

Det er en beretning om oppfinnsomhet, teknisk viten og grundig forskning, og som viste det internasjonale samfunns velvillige innstilling til de appeller som ble sendt ut fra FN's organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur (UNESCO) for å redde disse arkeologiske skatter. Det ble en kombinasjon av ingeniørkunst, penger og mat fra Verdens matvareprogram (WFP).

I begynnelsen undersøkte de egyptiske myndigheter forskjellige planer og bestemte seg til slutt for å flytte templene sten for sten — hver eneste en av de 47.000 stenene som sammen utgjør en bemerkelsesverdig kombinasjon av arkitektoniske stilarter — til et høyere nivå på en nærliggende øy.

Dette krevde bygging av et vannrett rom rundt templene, utpumping av vannet inni, tørking av templene, og fjerning av mudder og slam som hadde samlet seg i nærmere 80 år. Hver stens nøyaktige posisjon måtte iakttas og noteres, monumentene måt-

te demonteres, og blokkene måtte nummereres og fraktes på en pram til en lagringsplass på fastlandet mens den nye tomten ble satt i stand.

Arbeidet med den nye tomten ble påbegynt i 1972, men øya Agilkias vanskelige form krevde planering, og det måtte mineres bort 450.000 kubikkmeter granittklipper fra toppen. Disse stenmassene ble så brukt til å gjøre øya større for å likne på den due-aktige fasongen den opprinnelige øya Philae hadde.

To entreprenører arbeidet med tomten: det egyptiske damanleggsselskap sto for nivelleringen og bearbeidelsen av tomten, og et italiensk foretagende tok seg av demonteringen, lagringen og gjenoppbyggingen av de nummererte stenene.

Den britiske marine og den egyptiske marine samarbeidet i en fredelig operasjon, idet begge sendte dykkere for å få gravd ut de deler av monumentene som sto under vann.

Langsomt, men sikkert var det dyktige arbeidere som gjenreiste templene.

I tillegg til planleggerne og ingeniørenes kunnskaper og de fond som bidro til å gjenoppbygge monumentene, kom hjelpen fra Verdens matvareprogram. Matvarer til en verdi 6,5 millioner dollar skaffet hver måned rasjoner til 1.700 arbeidere for en fjerdedel av markedsprisen. Hjelpen ble gitt til arbeidere i lagringssektoren, båtfolk, lastebilkjøpere og maskinarbeidere til redningsarbeidet. De fikk poser med vitaminrik tørrmelk, sekker med hvetemel, hermetisk sild, skinke, ost og vegetabilsk

olje, en kombinasjon av nærende og kroppsbyggende mat.

Denne matvarehjelpen ble et betydelig tilskudd til det opprinnelige kalkulerte beløp på 22 millioner dollar. Egypt gikk med på fra begynnelsen å stå ansvarlig for en tredjedel av utgiftene.

Opprettelsen av arbeidsplasser, fordelene for den egyptiske økonomi ved turisme og betydningen av monumentene som en kulturarv for hele verden rettferdiggjorde hjelpen fra Verdens matvareprogram, som blir støttet av FN og FN's organisasjon for ernæring og landbruk (FAO).

FN-fakta

NY REKORD FOR PRESTEVIELSER I POLEN

Antall prestevielser i Polen nådde i 1980 et nytt høydepunkt. Landets 27 bispedømmer og 29 presteordener fikk 637 nye prester; året før var tallet 589. Polen hadde ved utgangen av 1980 20.234 prester. Antall prestestuderende fortsatte også å vokse i 1980, og er nå oppe i 6.285.

KANADISK BISKOP FORDØMMER EL SALVADORS JUNTA

Erkebiskop Joseph Mac Neil av Edmonton, president for den kanadiske katolske bispekonferanse, fordømte nylig den salvadorianske regjering for dens toleranse av, om ikke oppmuntring til, undertrykkelse og terror. Samtidig bebudet han Canadas og USAs regjering for tvetydighet i deres stillingtagender til situasjonen i El Salvador.

KATOLSK PREST ARRESTERT SOM ETA-TERRORIST

Kapucinerpateren Fernando Arburua ble nylig arrestert i den baskiske by San Sebastian i Spania, mistenkt for å være medlem av ETAs terror-kommando.

Jødisk konvertitt ny erkebiskop i Paris

Pave Johannes Paul II har utnevnt biskopen av Orleans, Jean-Marie Lustiger, til ny erkebiskop i Paris. Kardinal Francois Marty, som har ledet kirken i den franske hovedstad siden 1968, nådde aldersgrensen for to år siden, men har etter pavens ønske fortsatt noen år til.

Hans etterfølger har en noe uvanlig bakgrunn. Han ble født i 1936 som sønn av polsk-jødiske foreldre i Paris. Under krigen konverterte han til katolisismen. Hans mor ble myrdet i Auschwitz. Etter krigen studerte Lustiger teologi og filosofi i Paris og Orleans. I november 1979 ble han utnevnt til biskop av Orleans. Det er å anta at han som erkebiskop av Paris i løpet av få år blir gjort til kardinal.

Mariaholm Skolesenter er det norske katolske legfolks konferanse- og opplæringscenter og er vakkert beliggende ved Øyern i Østfold. Skolesenteret som ble innviet i 1968 har i de forløpne år vært ramme om adskillige kurser og kanferanser i katolsk regi.

Det er især ungdommen i Oslo Katolske Bispedømme som fra tid til annen samles her for å delta i leirarrangementer, felles kateketiske kurser, o.a. De katolske institusjoner som står for diverse arrangementer sørger som regel for at det er rikelig dekning fra de forskjellige aldersgrupper som oppholder seg på Mariaholm. . .

Man vil derfor ikke finne det merkelig at det om sommeren også arrangeres sammenkomst med opphold for eldre trosfeller.

Mariaholm er også ramme om den årlige Kristi Legems og Blods Fest, og man synes at man nettopp i disse vakre omgivelser har nær de helt ideelle muligheter for i fellesskap å møte Herren i Det allerhelligste sakrament. Når været tillater det blir da også Kristi Legems og Blods Fest feiret som friluftsgudstjeneste med høymesse og prosesjon.

Det vakre kapellet er ellers sentrum i det meste av det som foregår på Mariaholm. Det er moderne og vakkert i stilen og arkitekten har i stor grad forstått å ta naturen med inn i kirkerommet.

I de senere år har man også her ment at forutseningene for et

bredere fellesskap mellom de forskjellige kristne bekjennelser vil ha særlig grobund, og arrangementer i forskjellig interkonfesjonell regi er heller ikke et helt ukjent fenomen på Mariaholm.

Et særlig arrangement som fortjener omtale er det årlige felleskirkelige irske ungdomstreff som går av stabelen her. Her forsøker man å la ungdom fra både katolsk og ikke katolsk miljø i Nord-Irland leve side om side.

Mariaholm er således et sted som i høy grad kan kalles katolsk. Dette forhindrer naturligvis ikke andre organisasjoner og kretser i å møtes her. Man ser således ofte at prester fra den lutherske kirke i Borg bispedømme holder konferanse på det katolske Mariaholm, og det er en gitt sak at også andre, ikke minst interskandinaviske kristne grupper, kommer på Mariaholm. Det må derfor tydelig understrekes at Mariaholm på den ene side er et felles katolsk legmannssenter som ivaretas og ledes av legfolk for legfolk i Norge. Og det er på den annen side et ansikt ut i mot verden i den forstand at det benyttes av mangfoldige mennesker utenfor katolske kretser i Norge.

Da Mariaholm således er en institusjon som mange katolikker nyter godt av og forhåpentlig i fremtiden vil komme til å glede seg over, er det også norske katolikkens plikt å støtte opp om dette senter.

KINESISKE PRESTER SENDT TILBAKE TIL ARBEIDSLEIR

To katolske prester fra Shanghai, som for to år siden ble løslatt etter tyve års fengsling og arbeidsleir, ble i november 1980 sendt tilbake til de arbeidsleirer de tidligere hadde vært i, opplyser nå det sørøstasiatiske katolske nyhetsagentur UCA-News. Både den 66-årige Francis Chu og 74-årige Francis Qai har hjertelidelser. Pastor Chu ble sendt til Pai Hu (Anhui) og pastor Qai til Jiangri.

Bak arrestasjonen sto ifølge informasjonen fra Shanghai den lokale avdeling av det statlige kontor for religiøse anliggender. Tidligere i 1980 sørget samme avdeling for at en annen katolsk prest, den 78-årige Stanislaus Shen, ble sendt tilbake til sin gamle arbeidsleir. Han hadde vært med på å organisere en valfart våren 1980.

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

**Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge**

Ved bestilling av olje:

02-19-12 00 - Service 02-19 12 20

STRID OM KATOLSK LEG-ORGANISASJON I ENGLAND

Det er blitt strid om den katolske legorganisasjonen Opus Dei (Guds verk) i England, etter at et tidligere medlem av bevegelsen, professor John Roche, offentliggjorde «hemmelige dokumenter» fra Opus Dei i Londonavisen The Times i januar. Roche advarte mot organisasjonen, som ifølge ham var en kirke innen kirken, lojal bare overfor seg selv og psykologisk farlig for sine medlemmer.

.. Opus Dei ble stiftet i 1928 av den spanske prest Jose Maria Escriva de Balaguer y Alabas, (død 1975), og har idag rundt 80.000 medlemmer i åtti land. Pave Pius XII anerkjente organisasjonen som sekularinstitutt i 1950. En søknad fra Opus Dei om å bli et internasjonalt prelat, dvs. få en egen biskop og dermed ikke lenger være avhengig av de lokale biskoper, ble avvist av Vatikanet i 1980.

Ifølge John Roche har Opus Dei to mål: Å være modell for fremtidens katolske kirke — den er nå kommet på avveier; og å fremme sin stifters helgenkåring. Roche hevdet også at Opus Dei-medlemmer måtte bære en tornekrans rundt hofte to timer daglig, og at fremtredende medlemmer pisket seg selv en gang ukentlig. . . .

Opus Deis sekretær i England, John Horrigan, har betegnet Roches påstander som hatfylte beskyldninger. Opus Dei betrakter seg ikke som en slags elitekirke, og forfølger heller ikke spesielle politiske mål. Bevegelsen var tro overfor biskopene og var ingen hemmelig organisasjon, fremholdt Horrigan.

BISKOP TANG I KANTON IGJEN OVERVAKET

Den mangeårige apostoliske administrator av Kanton i Kina, biskop Dominic Tang, er blitt pålagt skjerpede innskrenkninger av de kinesiske myndigheter. Biskop Tang ble løslatt i juni 1980 etter 22 års fengsling, og ble pålagt å unnlate å utøve sine biskopelige funksjoner. Kanton har nå en annen katolsk biskop, den uten Romas tillatelse «patriotiske» biskop Yip Yangwan.

Biskop Tang står nå under sterk overvåking. Han er blitt forbudt å feire messen offentlig, men får lov til å besøke slekt og venner i Kanton og å telefonere til Hong Kong.

OPUS DEI TILBAKEVISER ANGREP

Den katolske legorganisasjon Opus Dei (Guds verk), som tidlig i januar ble utsatt for heftige angrep i «The Times» i London, har tatt kraftig til motmæle. I «The Times» har et fremtredende engelsk medlem av sekularinstituttet, John Horrigan, understreket den støtte Opus Dei har fått fra pavelig hold. Opus Deis eneste mål er å tjene kirken, og når den ikke står frem som en gruppe, er det ikke fordi den er noen slags undergrunnsbevegelse, men fordi bevegelsen bygger på det enkelte medlems eget initiativ og ansvar. Da de forskjellige medlemmers apostolat er så forskjellige, må den indre organisasjon nødvendigvis være svært fleksibel, fremholdt Horrigan.

Dette var også fullt ut i stifteren Escriva de Balaguers ånd, som betegnet Opus Dei som en uorganisert organisasjon, med mer vekt på den enkeltes initiativ, spontanitet og ansvar enn på organisasjon, struktur og ordre. Opus Dei har alltid vært tro overfor kirken, mente Horrigan, selv om den på enkelte felter av og til har vært foran kirken: I økumenisk sammenheng var bevegelsen aktiv allerede i 1950, dvs. ti år før økumenikk ble «in» i den katolske kirke.

Striden om Opus Dei i England begynte med det tidligere Opus Dei-medlem John Roches offentliggjørelse av angivelig hemmelige dokumenter fra bevegelsen i «The Times» den 12. januar. Roche påsto da at Opus Dei var en kirke innen kirken, og psykologisk farlig for sine medlemmer.

KATOLSK KIRKE GJENÅPNET I PEKING

En ny katolsk kirke er blitt gjenåpnet i Peking over julen. Byen har dermed to katolske kirker. Messebesøket i Pekings katolske katedral har steget jevnt i den senere tid; til midnattsmessen julaften hadde rundt tusen troende funnet veien.

78-ÅRIG BISKOP GÅR I MISJONEN

Den avgående biskop av Cork og Ross i Irland, den 78-årige Cornelius Lucey, har bestemt seg for å fortsette sitt prestelige virke som misjonær i Turkana-regionen av Kenya. Der kommer han til å treffe på Cork-presten James Good, som dro til Kenya i 1968, etter at han var blitt suspendert av biskop Lucey fra sin teologiprofessorstilling. Det var den gang kommet til strid mellom Lucey og Good p.g.a. pave Paul VIs rundskriv «Humanae Vitae».

MODERASJON PAKREVET I EL SALVADOR, SIER ERKEBISKOP

Den katolske kirke i El Salvador bestreber seg på å innta et formidlende standpunkt mellom regjeringsjuntaen og FDR (Den revolusjonære demokratiske front), sa San Salvadors midlertidige erkebiskop Artur Rivera y Damas i et telefonintervju med brasiliansk radio nylig. Erkebiskopen anbefalte en forhandlingsløsning og en ny regjering. Krig er intet egnet middel for å løse landets problemer, framholdt han. Dette syn delte dessuten storparten av den salvadoreanske befolkning, i og med at FDRs opprop til opprør ikke fant gehør, mente Rivera.

Erkebiskopen gikk ut fra at de av kirkens folk som tidligere muligens betraktet krig som eneste vei, nå hadde skiftet standpunkt, og sluttet opp om erkebiskopens linje.

Overfor den spanske avis El Paris understreket Rivera at en eventuell ny regjering også måtte ha medlemmer fra opposisjonen til venstre.

RELIGIØSE RADIOSENDINGER I NIGERIA

Den nigerianske regjering besluttet i januar å åpne for religiøse sendinger for landets kristne i radioen. Ledelsen av den religiøse avdeling i radioen ble gitt en katolsk prest.

KIRKELIG INTERVENsjON FOR INDIANERE AVVIST I PARAGUAY

En klage fra Paraguays katolske biskoper til Toba-Maskoy-indianernes gunst er blitt avvist av landets rettsvesen. Biskopene hadde reagert mot at stammen var blitt forflyttet til halvørkenen i Chaco-regionen, men rettsmyndighetene fant at beskyldningen om at forflytningen hadde skjedd mot stammens vilje var grunnløs. Retten bestred også at indianerne var flyttet ut i ørkenen — den nye bosted var nær et viktig tettsted i Chaco.

BEGRAVELSESBYRÅET

TS *Jacobsen* & S
Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse

Ordner alt

Egen parkeringsplass

SLOVAKISKE KRISTNE «TAKKER» FOR ATEISTISKE FJERN- SYNSSENDINGER

— *Send flere slike programmer, så tror vi snart alle på Jesus! Slik skriver en gruppe slovakiske kristne — «hundreder av unge mennesker fra Zilina-området» hevder underskriften — i et brev til det tsjekkosllovakiske fjernsyn. Undertegnerne tar utgangspunkt i et program «Fra myte til vitenskap» som nylig ble sendt. Der ble religion latterliggjort og avvist som overtro. Dette programmet, mener de unge, har åpnet manges øyne for Gud.*

— *Hvis det ikke fantes noen Gud, hadde ateistene intet å kjempe imot, fastslår ungdommen. — Vi vil frihet, tankefrihet og frihet til å si hva vi tror! Vi er kommet til at den eneste sanne og evige frihet er å finne i Gud, som dere fornekter og nettopp derfor vitner om. For hvorfor gjøre seg slik umak for å bekjempe noe som ikke finnes?*

De unge viser bestemt tilbake den spott kirken utsettes for, og påpeker i sitt brev kirkens enorme kulturelle betydning i Europa. De oppfordrer fjernsynet til flere ateistiske sendinger, for nettopp på den måten vil de få folk til å tro på Kristus, som har innstiftet kirken.

De som produserer disse ateistiske programmer betegner brevskriverne som slaver, idet de er tvunget til å skrive og produsere programmer etter bestemte direktiver ovenfra. Det er altså ikke kristendommen som slavebinder menneskene.

— *Hvorfor har dere vist oss bilder av fattige og utsultede barn? Hvem er det som gjør en innsats for disse ulykkelige, — dere eller medlemmer av den forhatte kirken? Hvor har dere en Moder Teresa? Kirken har disse mennesker. For Kristus har lært dem kjærligheten og å gjenkjenne medmennesket i hverandre. Dere går uten medlidenhet over lik.*

Til slutt profeterer de unge brevskriverne at også fjernsynets propagandamestere nok kommer til sannhets erkjennelse og sammen med dem vil bekjenne: Du har seiret, galileer!

PRESTER FORBLIR I NICARAGUAS REGJERING

Pater Edgar Parrales, Nicaraguas sosialminister, har nylig gjort det klart at han ikke har fått ordre fra sine ordensforesatte om å trekke seg ut av regjeringsarbeidet, og derfor akter å fortsette i regjeringen.

Han er blant atskillige andre prester som har nøkkelposisjoner i den nicaraguanske regjering, fordi det ikke finnes godt nok kvalifiserte legfolk som kan overta deres stillinger.

De nicaraguanske biskoper hadde i januar et møte der bl. a. prestenes innsats i politikken skulle drøftes på nytt. Den nicaraguanske regjering har anmodet Vatikanet om å tillate at disse prester får fortsette i politikken en god stund fremover.

I mai 1980 innledet prestene i regjeringen forhandlinger med landets biskoper, som like før hadde utsendt et direktiv om at prestene så snart det var mulig skulle overlate sine poster til legfolk, og vende tilbake til sine prestelige oppgaver. Prestene svarte at de forsto og respekterte direktivet, men følte at deres lojalitet overfor kirken ikke kunne være i konflikt med deres lojalitet overfor de fattige i Nicaragua.

Dersom problemet tilspisses ytterligere, akter prestene å løse det i overensstemmelse med sin samvittighet som troende og revolusjonære, uttalte pater Parrales nylig.

Andre prester i Nicaraguas regjering er pater Miguel D'Escoto, (utenriksminister), pater Fernando Cardinal (sentralt i undervisningsdepartementet) og pater Ernesto Cardenal (kulturminister). Dessuten kan nevnes patrene Xavier Gorostiaga, Ricardo Falla, Ignacio Anezola og Alvare Arguello.

Erkebiskop Obando y Bravo av Managua har gjort det klart at presters deltagelse i regjeringsarbeid krever tillatelse fra paven, som dog har delegert denne myndighet til de lokale bispekonferanser. Etter pave Johannes Paul II's mening bør prester normalt holde seg borte fra poster i det politiske liv.

Det er voksende kritikk av den sandinist-dominerte regjeringsjunta i Nicaragua. Noen frykter en kommunistisk maktvertagelse. De nåværende katolske regjeringsmedlemmer, både prester og ordenssøstre, spilte en fremtredende rolle i opprøret mot president Somoza. De later til å mene at det er katolikkenes oppgave å demme opp for de kommunistiske tendenser ved å være med i regjeringen. Biskopene på sin side synes å frykte at pre-

stene i regjeringen manipuleres til å gi det politiske system en «religiøs» rettferdiggjørelse. Lederne for preste-foreningene og de kristne basismenighetene er imidlertid ikke enig med biskopene.

BOLIVIAS BISKOPER MISTROR REGJERINGEN

De bolivianske biskoper har betegnet regjeringens versjon av omstendighetene rundt ni opposisjonspolitikeres død i januar som utilstrekkelig. Ifølge regjeringen var de ni sivilistene drept ved et væpnet sammenstøt den 16. januar. I et kommuniké omtales de drepte som subversive elementer.

Presidenten for den bolivianske bispekonferanse, erkebiskop Jorge Hurtado Manrique, har bedt myndighetene om å utlevere likene til de pårørende, og krevde mer fyldestgjørende informasjon om omstendighetene rundt politikeres død. Talsmenn for den underjordiske skyggeregjering hevdet samtidig at de ni politikere ikke falt under et væpnet sammenstøt, men derimot ble kaldblodig myrdet av en paramilitær kommando.

KIRKELIG RETTSHJELP I EL SALVADOR BLOKKERT

Regjeringstropper i El Salvador har nylig blokkert jesuitteruniversitetet i hovedstaden, slik at det erkebiskopelige rettshjelpsbyrås kontorer der ikke lenger er tilgjengelige. Rettshjelpskontoret som ble opprettet i 1980, har flere ganger avdekket overgrep mot menneskerettighetene, og beskjefteger seg særlig med juridisk hjelp for ofrene for overgrep fra myndighetenes side.

KØBENHAVNS TIDLIGERE KATOLSKE BISKOP 85 ÅR

Den 24. januar fylte biskop Johannes Theodor Suhr OSB, tidligere katolsk biskop av København, 85 år. Suhr ble født i Nyborg i 1896, og utvandret til Syd-Amerika etter artium i 1913. Der konverterte han, og trådte så i 1927 inn i benediktinerordenen i Roma. I 1935 ble han prior i benediktinerabbediet San Girolamo, og tre år senere apostolisk vikar i Danmark. I 1955 ble vikariatet omgjort til bispedømme.

Bispedømmet København omfatter hele Danmark med Færøyene og Grønland og har rundt 25.000 katolikker.

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

NYE PLATER ER KOMMET INN:

RCA: FY 001: Grandes Heures Liturgiques à Notre Dame de Paris. Te Deum — Magnificat — De Profundis. Pierre Cochereau aux grandes orgues, kr. 63,—.

FY 006: Une Nuit de Noël à Notre Dame de Paris. Pierre Cochereau aux grandes orgues, kr. 63,—.

FY 019: Les Offices du Dimanches à Notre Dame de Paris. Office de Laudes — Grand' Messe — Vêpres. Pierre Cochereau aux grandes orgues, kr. 63,—.

ERATO:

STU: 70735: Fauré: Requiem. Dir. Michel Corbos, kr. 63,—
som kassett kr. 65,—.

» 70927: Lully: Te Deum. Jean Francois Paillard, kr. 63,—.

» 71101: Mendelssohn: Psalms — Michel Corboz, kr. 63,—.

» 71118: Louis-Claude Dauquin: Les Noël's pour Orgue, Marie-Claire Alain, kr. 63,—.

» Messiaen: 3 petites liturgies, Dir. Marcel Courand, kr. 63,—.

» Mozart: Vêpres Solennelles, Ave Verum, Messe Breve, kr. 63,—.

EDO 250/252: L'Orgue Francais — l'époque contemporaine. Jehan Alain — L'Œuvre pour orgue, Marie-Claire Alain aux orgues grandes, 3 plater, kr. 180,—.

Bärenreiter: Cantate nr. 658230: Hugo Distler — Choralmotetten, kr. 180,—. 2 plater.

Disques SM: 975 André Gouzes: Liturgie Tolosane, 1. Messe du 1er mode, kr. 50,—.

Disques SM: 985 André Gouzes: 2 Vêpres. Messe de l'eremitage, kr. 50,—.

Førovrig har vi et meget godt utvalg i ortodoks kirkemusikk og gregoriansk, på plater og kassetter.

TORSDAG HOLDER VI APENT FRA KL. 9 — 18.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Apent kl. 9—16, lørdager 9—14.

Torsdag 9—18.

Rettelse

Følgende bokpriser var feil i annonse i nr. 3:

Martensen: Dåp og kristenliv:

Riktig pris: kr. 120,—

Polens kirke gjennom 1000 år:

Riktig pris kr. 20,—

Eukaristien » » » 25,—

VI BEKLAGER!

ST. OLAV BOKHANDEL

CHILENSKE BISKOPER VIL HA EKSILCHILENERE HJEM

Den chilenske biskopkonferansens president, biskop José Santos Ascarza, har oppfordret den chilenske regjering til å nedsette en offisiell kommisjon som skal forberede de av politiske grunner utviste borgeres hjemkomst.

Allerede i november 1980 gikk landets biskoper inn for at eksilchilenerne burde gis muligheter til å vende hjem. Deres hjemkomst måtte imidlertid ikke innebære noen risiko for dem, og den foreslåtte kommisjon bør ifølge biskop Santos spesielt utrede dette punkt.

JUGOSLAVIAS PROTESTANTER ORGANISERER SEG

De protestantiske trossamfunn i Jugoslavia har opprettet et råd for evangeliske kristne. Beslutningen ble nylig fattet på et møte i Novi Sad, der hundre protestantiske kirkeledere deltok. Det nye råd har til hensikt å styrke samarbeidet mellom de jugoslaviske protestantiske kirkesamfunn, som utgjør rundt en prosent av landets befolkning. Halvparten av Jugoslavias 22 mill. innbyggere er ortodokse kristne. Ca. 30 % er katolikker, og 10 % er muslimer.

FLERE PRESTESTUDERENDE I STORBRIANNIA

Antall katolske prestestuderende i Storbritannia har gjort et nytt hopp oppover. Mens tallet fra 1979 var 480, er fjorårets tall 536, dvs. 12 % større.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs domkirke Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.: sønd.: (eng)	14.00 9.30 19.00	— 11.00 —
St. Hallvard kirke, Frans skanerne, Enerhaugst. 4, tlf. 67 23 83		8.55	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
Vår Frue Villars kapell, Montebello, Ullernchauséén 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55		9.00	11.00
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: sønd.:	18.30 8.00	11.00
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: sønd.:	19.00 —	11.00
Vår Frue Kirke, Helleveien	sønd.:	9.30	
Florida kapell, Nygaardsgt. 124		19.00	
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	lörd.: sønd.:	13.00 8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kyrstian V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	10.45
HAMAR: St. Torjinn kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	lörd.: sønd.:	18.00 —	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: sønd.:	18.00 —	11.00
LILLEHAMMER: Mariakirken, Wedemansgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: sønd.:	18.00 —	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	lörd.:	9.00	10.30
MOSS: St. Mikael kapell, Kyrgeveien 24, tlf. 51 038			17.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793	lörd.:	18.00	11.00
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 55		19.00	10.45
Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.15	10.30
STAVANGER: St. Svitthuns kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.:	17.00	
Søndag kl. 18.00 dialogmesse på fransk.	sønd.:	8.30 9.30	11.00
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefordsgt. 1, tlf. 11 949			11.00
VOSS: St. Olavs kapell Finne, tlf. 12 510		Efter avtale	
TRONDHEIM: St. Olavs kirke Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		9.00	11.00
St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779			11.00
LEVANGER: St. Torjinn kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467			11.00
ALESUND: Vår Frue kirke, Norvesund, tlf. 37 558	lörd.: sønd.:	17.00 8.30	11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storg. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: sønd.:	18.00 —	11.00
St. Elisabethsøstrene, Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.:	8.00	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447		19.00	11.00
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	lörd.: sønd.:	15.00 —	10.30
NARVIK: Kristi Kongekirken, Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: Vår Frelser kirke, Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		Efter avtale	

Vatikanradioens sendinger på Norsk/dansk høres hver mandag kl. 20.15 norsk tid. Ennvidere sendes på vietnamesisk to ganger daglig. Kl. 13.30 på 16 m og 13 m båndet og kl. 00.00 på 31 og 19 m.

Kirkeretten . . .

(Forts. fra s. 4)

toner av det i all den debatten som har vært om kirkens rettsregler og kjærlighetsbudene. Som om full seksuell utfoldelse med en partner alltid skulle være en nødvendig forutsetning for personlighetsutviklingen.

— Henimot 30 % av Norges voksne befolkning over 30 år er enslige. Er de alle sammen underutviklede peppervenner og peppermøer? Mange av dem har vært gift før — uten å ha giftet seg om igjen. Hvorfor er da denne debatten om gjengifte så viktig for katolikker? I særdeleshet når man vet at det frivillig valgte sølibat er høyt verdert i den romersk-katolske kirke.

— Kan ikke dette for mange føles som en tvangstrøye?

— Jeg skulle ønske at vi kunne komme dit hen i vår aktuelle diskusjon om ekteskap, seksualmoral, skilsmisse og kirkens rettsregler, at vi i hvertfall forlot det firkantede standpunkt at det dreier seg om en vilkårlig tvangstrøye, påtvunget legfolk av kalde kirkelige embedsmenn i en formalistisk kirkeinstitusjon.

— Kirkens sjelesorg viser kjærlighet og forståelse. I helt spesielle tilfelle kan kirken lempe på bestående regler, men kan aldri redusere den absolutte karakter av troskapsloftet foran Guds alter.

— Allikevel sitter mange katolikker tilbake med åpne ubesvarte spørsmål i sin egen kronglete livssituasjon. Hvordan kan de finne svar og trøst som gir en reell løsning på det problemet?

— Først og fremst i et personlig bønneliv. Og så vil jeg håpe at de møter en forståelsesfull prest som rådgiver på sin vanskelige vei, sier pastor Gerard Vranken.

Når du skrifter . . .

(Forts. fra s. 3)

Hellige Ånd som bor i deg og opplyser sjel og samvittighet.

«Til frihet har Kristus frigjort oss», sier apostelen Paulus. (Gal. 5.1). Gjennom botens sakrament har vi fått mulighet for å vokse i denne frihet. En frihet som ikke har noe å gjøre med synd, men i virkeligheten er roten til all kjærlighet: «tjen hverandre i kjærlighet». (Gal. 5.13).

Vi har fått sjansen. — Vi er ikke alltid tvunget til å gjøre bruk av den. Men ikke å benytte seg av dette sakrament er å si nei til en av de mest enkle måter å møte Jesus Kristus på.

Større enn vår frykt er Hans kjærlighet.

KIDNAPPINGSFORSØK AV LITAUISK PREST FORHINDRET

Den katolske prest Juozas Zdebskis, medlem av den katolske komite til forsvar av de troendes rettigheter, er nylig blitt utsatt for et bortførelsesforsøk fra KGBs side. Etter en ulykke var Zdebskis havnet på et sykehus. Kort etter forsøkte to menn å få presten utlevert, angivelig for å overføre ham til et sykehus hvor kjønns sykdommer ble behandlet. Da avdelingen nektet, presenterte de to seg som KGB-betjenter, og truet med ubehagelige konsekvenser dersom legen ikke samarbeidet. Imidlertid ble prestens venner meget raskt informert om krisen og hentet presten for å behandle ham hjemme hos seg selv.

Imens er komiteen til forsvar av de troendes rettigheter, som tidligere besto av fem litauiske prester, nå blitt utvidet med tre nye medlemmer. Det dreier seg om de tre prestene Leonas Kaliauskas, Algimandas Paskeina og Vaclavas Spakienas.

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Pastor dr. Vranken fylte 65 år
15. februar.
AD MULTOS ANNOS.

DET NYE TESTAMENTES OMVERDEN

I serien Relieff, publikasjoner utgitt av Religionsvitenskapelig Institutt, Universitetet i Trondheim, er det nylig utkommet en interessant liten sak. Under redaksjon av professor Peder Borgen har man sammenstillet en antologi av greske tekster som i første rekke er tenkt som bruk i innledningsfasen i teologistudiet og for studerende i kristendomskunnskap.

Forutsetningen for å ha glede av denne boken er derfor avgjort at man har et elementært kjennskap til gresk, enten i klassisk form eller koine.

Meningen med boken er imidlertid ikke å gi undervisning i gresk, selv om tekstmaterialet er angitt på dette sprog forsynt med noteapparat, tekstforklaringer og viktige gloser.

Det, det i høyere grad dreier seg om, er å gi en innføring i den tankeverden hvor Det nye testamente oppsto. Det har derfor vært naturlig for utgiverne å ta et hovedutgangspunkt i den hellenistiske jødiske idékilde.

Og man stifter derfor bekjentskap med både Jesu Syrach's visdom, Makabæerne såvel som med Philo. For å utdype kjennskapet til senjødisk tankegang gjennomgår man i oversettelse både tekster fra dødehavsrullene og tidlig talmudisk litteratur.

Nå er kristendom i sin opprinnelse ikke alene et produkt av den jødiske tankeverden, men er i høy grad påvirket av hele den greske mysteriekultur. Man har derfor også sett det som en stor oppgave å gi en innføring i den tankegang som ligger bak den greske tanke. Man unngår derfor heller ikke å stifte bekjentskap med stoikerne, hvor man her har valgt Kleantes og hans hymne til Zeus.

Mange kilder flyter sammen i Det nye testamente og dets idéverden. Man må derfor se på den historiske sammenheng og den politiske utvikling i den hellenistisk/romerske verden. Josephus er da også her representert med sin beskrivelse av de forskjellige jødiske fraksjoner og partier, religiøse og politiske.

Hans Antiquitates gir en glimrende innføring i essenenes verden og tankene bak den. Et interessant moment

er Claudius' brev som berører keiserdyrkelsen og beretter om opptøyene mellom jødene og de kristne i Alexandria i året 38. Som vanlig var det satt en program i gang mot jødene og disse grep til våpen for å tvinge frem likeberettigelse med andre gresk/romerske borgere. De gresksinnede kristne var en naturlig målgruppe.

Videre får man en innføring i apokryfe evangelier og Didache, og man tilgodeser således en linje som spenner fra kristendommens tidligste til og med de gnostiske ideer, som man for eksempel har dem i Sannhetens Evangelium. Utvalget av tekster er hentet fra forskjellige kilder, bl. a. Loeb Classical Library, Hammer-schaimbs gammeltestamentlige pseud-epigrafier og Lundin Jansens utdrag i Tidsskrift for teologi og Kirke, m. fl. —

Oversettelsene er med vilje holdt på et skandinavisk plan så det letter anvendelsen av boken for studerende i både Norge, Sverige og Danmark, og man kan således finne tekster gjengitt på svensk, dansk og norsk mellom hverandre.

Det finnes en del ubehagelige trykkfeil, men det skjemmer ikke helhetsbildet for den interesserte leser.

Det nye testamentes omverden er en bok av usedvanlig interesse for de som ønsker en bred informasjon om den tankeverden og de kulturer hvor Det nye testamente oppsto, forutsatt at man besitter den nødvendige bakgrunn for å kunne følge tekstene.

Svend Aaage Rasmussen

Peder Borgen:

Det Nye Testamentes Omverden, Relieff, Publikasjoner utgitt av Religionsvitenskapelig institutt, Universitetet i Trondheim, nr. 2, 221 sider. Tapir Forlag, 1980.

TO MISJONÆRER MYRDET I ZIMBABWE

To ukjente sorte myrdet i februar et hvitt misjonærpar i Inyazure i Zimbabwe. De to adventistmisjonærer ble ifølge politikilder ofre for en hevnakt for Sør-Afrikas militære overfall på Mocambiques hovedstad Maputo i januar.

Polens kirke . . .

Forts. fra side 16

turskapelse er hva Helmuth Holzapfels bok i høy grad beretter om.

Bare et blick på innholdsfortegnelsen forteller den interesserte leser at tusen år med den kristne kirke i Polen har betydd en utvikling av åndsliv og annen kultur som det har vært vanskelig å skape andre steder under forholdsvis samme betingelser, — og ikke minst å holde fast ved og søke videre å utvikle!

At Polens kirke i tusen år selvfølgelig ikke har formådd å skape den særegne, dypt rotfestede og idealistiske kirkeform som vi nettopp ser der, ved å preke hver søndag og gjennom å feire messen er helt klart. Vi ser da også at en del av den polske kirkehistorie ble skapt av henders arbeide. Det var i særlig grad de gamle munkeordener i middelalderen og især St. Bernhards sønner som ployet jorden og høstet med tårer. Spennende er det også å lese om jesuittene i det syttende århundre, om opprettelsen av de berømte universiteter og om hvordan kirke og folk ble sveiset sammen til en enhet under like vilkår og under de samme strabaser for å overleve.

Vi trengte denne bok, vi trengte den som katolikker, og vi trengte den ikke minst i denne tid hvor polsk kultur og polsk kristendom er i en smeltedigel som aldri før.

Svend Aage Rasmussen

Helmuth Holzapfel:

Polens Kirke gjennom 1000 år. 150 sider, Katolsk Forlag, København, 1981.

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24
33 55 25

Telegr.adr.:
Rustfriknut

Polens kirke gjennom 1000 år

Polen og det polske folk er førstesidestoff i allverdens aviser og har vært det gjennom lengre tid. Dette skyldes ikke minst den heroiske kamp som det polske folk fører for en selvstendig politikk på forskjellige områder i samfunnslivet. At denne kamp er en fortsettelse av en århundrelang frigjøringsprosess hvis røtter ikke så meget skal søkes i spørsmål om sosialisme og fagforeningspolitikk kontra fascistiske undertrykkelsestendenser, men i en kamp for et fritt selvstendig Polen bygd på en selvstendig kulturarv, er det meget som tyder på.

Det har slått mange, ikke minst i nåtiden, at når det snakkes om polsk kultur så unngår man ikke i samme åndedrag å si den polske kirke. Kristendommen og den polske kultur synes ikke minst sett på historisk bakgrunn å ha vært et bolverk mot mongolsk inntrengen i Europa, og kanskje på mange måter et vern mot periodevis storm av brutal slavisk despoti og umenneskeliggjørelse av den menneskelige personlighet.

Hvis man kan identifisere den polske kultur med den polske kirke, så må man si at den polske kirke og kristendommen i øst har vært i konstant kampberedskap i tusen år. Dette har fått kristendommen i dette land og de områder som identifiserer seg med polsk kultur til å få et preg av ekstremisme som man sjelden kan finne i europeisk kirkehistorie når man ser bort fra perioder hvor kristendommen har vært direkte forfulgt og undertrykt.

Polakker taler ofte, og ikke sjelden uten forståelse for andre kulturer, om «den polske kirke» som den «eneste riktige kirke» og som den kirke som bare kan være polsk og kommer fra Polen. Andre katolikker betegnes ofte som «utlendinger», selvom man tilhører samme lokalmenighet. At denne tendens som man sikkert ikke bør se for negativt på, har fått ytterligere næring ved at paven selv kommer fra dette land, er sikkert utvilsomt.

Allverdens øyne retter seg mot det polske folk i denne tid, og det kan sikkert interessere adskillige, ikke minst katolikker, hva som nærer denne kultur og de følelser som oppstår på dens bakgrunn. At polsk kultur og polske kirkeforhold har interessert i særlig grad tyskere er det sikkert intet å si til. Det er derfor heller ikke spor oppsiktsvekkende når en så kjent kulturskribent som Helmuth Holzapfel i Würzburg har gitt seg i kast med å se nærmere på polske forhold og den polske kirke gjennom tusen år.

Resultatet er blitt en nydelig liten bok som dr. Holzapfel viste undertegnede en gang i høst, og som nå har kommet på dansk på Katolsk Forlag i København. Mgr. Holzapfel ikke bare skriver, han viser også bilder. Det letter i høy grad forståelsen og interesserer enn mer. Det er litt av en kunst å gjøre tingene på den måten, men faktisk er det litt av en styrke hos Holzapfel, som har stor erfaring nettopp med denne metode å distribuere sitt stoff på.

Det skal innrømmes at boken er tenkt i første rekke å kunne leses av dansker og svensker som rent historisk har hatt et helt annet forhold til Polen enn for eksempel vi her i Norge.

Polakker i Sverige og Danmark har i tidens løp formådd det som man i

Prelat dr. Helmuth Holzapfel er kjent blant katolikker i Norge for sin store interesse for nordiske forhold.

dag på mange måter håper på at de tallrike innvandrere fra forskjellige kulturer engang i fremtiden vil kunne formå, nemlig å kunne berike den skandinaviske kultur og sette nye impulser i gang. Derfor er denne lille boken også av stor betydning og interesse for norske lesere, ikke minst katolikker.

Når det er tale om kristendom og dermed ikke minst katolisisme, så tvinges man på samme tid til å si kultur. Dette forhold henger ikke minst sammen med kristendommens jødiske arv, hvor det talte og skrevne ord har og hadde så stor betydning. Kristendom og kirke må derfor alltid være preget av dynamisk fremgang! og ikke minst samhold.

Alene dette forhold forteller om det militære element i kristendom og kirke. Beretningen om Polens kirke er derfor helt i overensstemmelse med dette. En beretning om kristendommens kamp for den menneskelige kul-

(Forts. side 15.)

ST. OLAV

Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen,
ansv.

Claes Tande
Aage Hauken, O.P.
Ester Mikalsen
Marit Flagestad

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Redaktøren treffes best torsdager kl. 9—10, tlf. 20 27 35
(privat 032/53 373).

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller gjennom postkontorene).
Kr. 95,— pr. år.
For halvår kr. 50,—.
Utlandet utenfor Skandinavia
kr. 110,— pr. år.
Annonser 10 dager før
utgivelsesdagen.
24 numre åhlig.
Postgiro 20 46 480.